

THOMAS SAVAGE

ÎN  
GHEARELE  
CÂINILOR

Traducere din limba engleză și note de  
MIHAELA DOAGĂ

**CORINT**  
FICTION

# 1

Phil era întotdeauna cel care se ocupa de castrare – mai întâi reteza vârful scrotului și-l arunca deoparte, apoi împingea în jos mai întâi primul, apoi și-al doilea testicul, spinteca membrana irizată care le învelea, le smulgea pe rând de-acolo și le arunca pe foc, unde se încingea fierul înroșit. Curgea surprinzător de puțin sânge. În câteva momente testiculele explodau ca niște floricele de porumb imense. Se spunea că unii le mâncau, cu un pic de sare și piper. „Stridii de munte”, le zicea Phil cu rânjelul lui viclean și le bătea aporouri tinereilor de la fermă că ar face bine să le mănânce și ei, dacă-și făceau de cap cu vreo fată.

Fratele lui Phil, George, care prindea vitele în laț, roșea la auzul sfatului, mai ales când era rostit dinaintea ajutoarelor de la fermă. George era un bărbat îndesat, cumsecade, fără sare și piper, și lui Phil îi plăcea să-l scoată din fire. Măicu-liță, tare-i mai plăcea să scoată oamenii din fire!

Nimeni nu purta mănuși pentru treburile de finețe cum era castrarea, dar le purtau pentru aproape orice altă treabă, ca să-și protejeze mâinile de funia care-ți taie palma, de așchii, tăieturi și bătăături. Purtau mănuși când prindeau

vitele, când construiau țarcuri, când însemnau vitele cu fierul înroșit, când aduceau fân, chiar și când călăreau, ca să pună caii în mișcare sau să mâne vitele. Mai bine zis, le purtau cu toții în afară de Phil. El ignora bățăturile, tăieturile și așchiile și-i privea cu dispreț pe cei care purtau mănuși de protecție. Mâinile lui erau puternice și uscățive, cu pielea mereu uscată.

Cowboy-ii și ajutoarele de la fermă purtau mănuși din piele de cal comandate din cataloagele de la Sears, Roebuck și Montgomery Ward – Sears and Sawbuck și Monkey Ward,<sup>1</sup> după cum le numea Phil. La sfârșitul zilei de muncă sau duminica, atunci când în baracă pluteau aburi de la apa încălzită pentru rufe sau pentru bărbierit, precum și mirosul loțiunii după bărbierit, dinspre cei care se pregăteau să iasă în oraș, ei se chinuiau să-și completeze formularele de comandă, aplecați deasupra lor ca niște copii mătăhăloși, rozând capătul creionului, uitându-se încruntați la scrisul lor înghesuit, prinzându-și urechile când ajungeau la greutatea pachetului și la codul poștal. Adesea se dădeau bătuți, oftau și îi pasau treaba cuiva care avea mai multă experiență cu scrisul și cu cifrele, unul dintre ei care să aibă liceul măcar, vreunul care uneori redacta scrisori în numele lor către părinți și către surorile cărora le duceau dorul.

Dar cât de minunat era să pună comanda la poștă, ce plăcere și ce chin era să aștepte coletul trimis de la Seattle sau Portland, care avea să aducă, poate, odată cu mănușile noi, pantofi noi de ieșit în oraș, plăci pentru fonograf, un instrument muzical cu care să-și aline singurătatea în serile de

---

<sup>1</sup> În traducere aproximativă: „Sears și capra de tăiat lemne”; „Salonul cu maimuțe” (n. tr.).

iarnă, când vuietul vântului răsună ca un urlet de lup din-spre crestele munților.

Cea mai bună chitară pe care v-o putem oferi. Coarde și partituri pentru chitară clasică. Un grif lat din abanos, o cutie de rezonanță fină din lemn de molift, cu striatii în evantai, spate și umeri din lemn de trandafir și muchii din lemn de corn. E o frumusețe pe cînste.

— Ei bine, vă uitați pe catalogul ăla vechi? îi întreba Phil, venind lângă sobă și scuturându-și zăpada de pe încălțări.

Se uita de jur-împrejur, stînd cu picioarele rășchirate și cu mâinile goale la spate. De-a lungul anilor, câțiva dintre tinerei încercaseră să-i imite obiceiul de a umbla cu mâinile goale, dornici poate să câștige un zîmbet aprobator sau un gest din cap, dar încercările de a-l imita treceau neobservate și, în cele din urmă, începeau să poarte din nou mănuși.

— Vă uitați pe catalogul ăla vechi?

— Fix așa, Phil, îi răspundeau, mîndri că-i puteau spune pe nume, dar închizînd catalogul sub pretextul că făceau conversație, ca să nu-i vadă cum sorbeau din priviri damele voluptuoase care făceau reclamă la corsete și lenjerie de corp.

Ce-i mai admirau atitudinea detașată! Era unul dintre coproprietarii celei mai mari ferme din vale, își putea permite absolut orice și-ar fi dorit, orice tip de automobil, Lozier sau Pierce-Arrow, de pildă, dar nu voia mașină. Fratele lui, George, își exprimase la un moment dorința să ia un Pierce și Phil îi răspunsese:

— Vrei să arăți ca un jidan?

Și cu asta încheiase discuția. Nu, Phil nu conducea. Șaua lui, prinsă cu scara de un cârlig în grajdul lung din bușteni, avea pe puțin douăzeci de ani; Phil purta pînteni din oțel ca

la carte – fără încrustații de fițe din argint, nu genul de pinteni la care visau ceilalți; în loc de cizme se încălța cu pantofi obișnuïți, privea cu dispreț accesoriile și zorzoanele pe care le purtau cowboy-ii, deși în tinerețe fusese un călăreț mai bun decât oricare dintre ei și mult mai priceput decât George la prins vitele cu lasoul. În ciuda averii și a familiei din care provenea, arăta ca un om de rând, se îmbrăca la fel ca oricare dintre ajutoarele de la fermă, în salopetă și cămașă albastră din denim subțire – de trei ori pe an, George îl ducea cu mașina la Herndon să se tundă; stătea pe locul din față al Reo-ului vechi, țeapăn ca statuia unui indian în costumul lui țeapăn de oraș, cu nasul coroiat ițindu-se arogant de sub pălăria gri-ardezie și cu maxilarul colțuros. La fel stătea și în scaunul de la frizeria lui Whitey Judd, cu mâinile lui lungi, subțiri și muncite încremenite pe brațele reci ale scaunului, în timp ce părul care-i crescuse cădea în grămăjoare pe podeaua albă de gresie.

Un comis-voiajor, un tip spilcuit, cu un ac de cravată care-ți lua ochii, se hlizise la un moment și-l trăsesese de limbă pe Whitey.

— N-aș râde pe seama lui dacă aș fi locul dumitale, i-o întorsese Whitey. Are bani cât să te cumpere și să te vândă de cincizeci de ori, pe dumneata sau pe oricine din vale în afară de fratele lui. Sunt mândru că vine să-l tund, tare mândru.

Hârști-hârști.

— El și fratele lui sunt parteneri.

Așa și erau și, chiar mai mult de-atât, mai apropiați ca frații. Mergeau călare împreună când adunau vitele, stăteau la povești de parcă de-abia s-ar fi cunoscut, depănau amintiri din liceu și de la o universitate din California de unde, de fapt, George fusese exmatriculat fix în anul în care absolvise

fratele lui. Phil își amintea farsele pe care le făcuse altor studenți și prieteni – drăcii ca între băieți. Phil fusese cel deștept, George, cel care trecuse târâș-grăpiș prin școală.

Hotărâri cum ar fi când să vândă tăurașii toamna sau dacă să cumpere un armăsar Morgan pentru călărie le luau mai curând împreună. În fiecare an Phil de-abia aștepta să meargă la vânătoare în octombrie, când rugineau frunzele sălciilor de pe malul pâraurilor, iar fumul de la incendiile de vegetație din depărtare adăsta ca un vâl peste culmi. Îi vedeai pe amândoi călare pe cai de povară, străbătând câmpiile înspre munte, Phil înarmat cu carabina cu țeava scurtă sau cu pușca de vânătoare calibrul 7,8 mm. Nu era ceva atipic să vezi genul ăsta de relație între frați, Phil înalt și slab, uitându-se cu ochii lui de culoarea cerului în zare, apoi la pământul din jur; George, îndesat și imperturbabil, ținând pasul pe un murg îndesat și imperturbabil. Puneau pariuri – care dintre ei va ochi și va împușca primul elan? Ce-i mai plăcea lui Phil ficatul de elan! Înnoptau chiar sub lizieră și stăteau turcește în jurul focului, povestind despre vremurile de odinioară și făcând planuri să construiască un nou grajd, planuri care nu se materializau niciodată, pentru că asta ar fi presupus să-l dărâme pe cel vechi; își întindeau sacii de dormit unul lângă altul și ascultau împreună pe întuneric susurul unui pâraiaș, pe care-l puteai trece dintr-un pas, fix locul de unde izvora fluviul Missouri. Adormeau și, când se trezeau, se lăsase chiciura în jur.

Ăsta era obiceiul lor de ani buni, deși Phil de-abia împlinise patruzeci de ani. Încă mai dormeau în aceeași cameră, pe care o împărțeau de când erau mici, în aceleași paturi de alamă, învărtindu-se fără țință prin casa mare din bușteni

de când „bătrânii”, cum le spunea Phil, se mutaseră într-o cameră stil apartament la cel mai bun hotel din Salt Lake City, ca să-și petreacă toamna vieții. Acolo Bătrânul juca la bursă în timpul liber, în timp ce Bătrâna juca mah-jongg<sup>1</sup> și se îmbrăca de gală pentru cină, cum făcuse toată viața. Încuiat, dormitorul bătrânilor aduna praful ridicat de automobilele – din ce în ce mai multe – care treceau pârța-pârța pe drumul din fața casei. În camera aceea aerul era stătut, mușcatele Bătrânei se uscaseră, ceasul din marmură neagră stătuse.

Gospodăria o mai includea pe doamna Lewis, bucătăreasa, care stătea într-o cabană în fundul curții și care găsea timp să facă și curățenie, oarecum, plângându-se de fiecare dată când ridica mătura. Fata în casă, ultima dintr-un lung șir, care fusese angajată să servească masa și dormea într-o cămăruță la etaj, dispăruse din peisaj. Prezența ei ar fi putut părea stranie într-o casă de burlaci, dar frații se comportau în continuare cu o bunăcuviință aproape șocantă, ca și cum ar mai fi fost femei la pândă prin casă. George făcea baie o dată pe săptămână, intrând complet îmbrăcat în baie și încuind ușa după el; se îmbăia în tăcere, fără să stropească prea mult în jur și fără să cânte; ieșea tot complet îmbrăcat, dar urmat de vălătuci grăitori de abur. Phil nu făcea nicio dată baie în cadă, pentru că nu voia să se știe că se îmbăiază. În schimb, făcea baie o dată pe lună într-o adâncitură din albia pârâului, un loc pe care-l știau doar el și George și pe care-l mai știuse un singur om, cândva. Se uita în jur înainte să intre, nu cumva să-l pândească vreo privire indiscretă, și se usca la soare, căci s-ar fi dat de gol dacă lua și un prosop cu el. Toamna și primăvara trebuia să spargă o pojghiță de

---

<sup>1</sup> Joc provenit din China, oarecum asemănător cu rummy-ul (n. tr.).

gheață uneori. În lunile de iarnă nu făcea baie deloc. Frații nu se arătau niciodată dezbrăcați unul în fața celuilalt; înainte să se dezbrace de culcare, stingeau lumina electrică – erau primii din vale care dădeau stingerea.

Mai nou luau micul dejun cu oamenii de la fermă, în sufrageria din spate, dar luau prânzul și cina ca și până acum, în sufrageria bună, pe fața de masă albă, cu tacâmuri de argint. Nu e ușor, nici nu e de dorit să-ți uiți vechile tabieturi sau să uiți cine ești, un Burbank cu relații sus-puse la Boston, în Est.

Pe Phil îl îngrijora uneori când George căpăta un aer absent, legănându-se în balansoar, rămânând cu privirea ațintită spre vârful căruia i se spunea Old Tom, aflat la aproape cincizeci de kilometri distanță și cu o înălțime de 3 600 de metri, un vârful iubit de mulți, și George se legăna și se tot legăna, uitându-se peste câmpuri.

— Care-i treaba, moșule? îl întreba Phil. Iar îți rătăcește gândul?

— Poftim?

— Am zis: iar îți rătăcește gândul?

— Nu, nu.

George își încrucișa încet picioarele greoaie.

— Jucăm un cribbage<sup>1</sup>?

Țineau cu grijă punctajul de ani întregi.

După părerea lui Phil, problema lui George era că nu-și punea mintea la contribuție. Spre deosebire de el, George nu era pasionat de citit. Nu mergea mai departe de *Saturday Evening Post*; ca un copil, era emoționat de povestioarele despre animale și natură. Phil citea reviste precum *Asia*, *Mentor* sau

---

<sup>1</sup> Joc de cărți foarte popular în America de Nord, inventat în 1630 de Sir John Suckling (1609–1642), un cavaler englez, poet și jucător pasionat (n. red.).

*Scientific American* și cărți de călătorie sau filozofie, din cele pe care i le trimiteau la greu de Crăciun rubedeniile din Est. Avea o minte ageră, curioasă – o minte mereu ocupată –, care îi nedumerea pe negustorii și vânzătorii de vite ce presupuneau automat că un om care se îmbracă și vorbește așa cum se îmbrăca și vorbea Phil trebuie să fie sărac cu duhul și analfabet, mai ales cineva cu o tunsoare și mâini ca ale lui. Dar obiceiurile și aspectul lui îi obligau pe cei care nu-l cunoșteau să-și redefinească ce înseamnă un aristocrat, drept cineva care își permite să fie ceea ce este.

George nu avea hobby-uri sau pasiuni. Lui Phil îi plăcea să lucreze în lemn. Construia mașinăriile cu scripeți care stivuiau fânul – timoftică, iarba-câmpului și trifoi –, croind bârnele uriașe cu tesla și cu mașina de șlefuit. Cu mâinile lui dibace, mereu descoperite, sculpta scăunelele acelea minuscule, de nici trei centimetri, în stil Sheraton sau în stilul lui Robert Adam – degetele lui se mișcau ca picioarele de păianjen, oprindu-se pentru scurt timp ca și cum cădeau pe gânduri, pentru că degetele lui Phil aveau o inteligență aparte, ce rezida, poate, în burice. Rar se întâmpla să-i alunece cuțitul și, când se întâmpla asta, refuza să-și dea cu iod sau cu fenol, două dintre puținele medicamente pe care le aveau în casă, pentru că familia Burbank în ansamblu nu avea încredere în medicină. Astfel de răni mărunte se vindecau rapid odată ce se ștergea cu bandana albastră pe care o ținea îndesată într-un buzunar la spate.

Unii dintre cei care-l cunoșteau declarau:

— Ce risipă!

Pentru că ocupația de fermier nu era una care să-ți dea mari bătaii de cap, odată ce obțineai ferma, și presupunea

forță fizică, dar nu cine știe ce minte. Phil, se minunau oamenii, și-ar fi putut alege orice profesie – medic, profesor, meșteșugar, artist. Împușcase, jupuisese și împăiasese un răs cu o îndemânare pe care i-ar fi invidiat-o orice taxidermist. Rezolva cu ușurință jocurile matematice din *Scientific American* – îi zbură creionul pe foaie. Învățase singur să joace șah, cu ajutorul enciclopediei, și adesea stătea câte o oră să rezolve problemele de șah din *Evening Transcript*, un ziar din Boston, care ajungea cu două săptămâni întârziere. Proiectase și făcuse cu mâna lui la forjă piese decorative sofisticate din fier, suporturi pentru lemne, vătraie în formă de săbii și tridente – și-ar fi dorit să poată împărtăși aceste talente cu George, care rareori se aprindea, de-abia dacă mai fumega, metaforic vorbind, pe care nu-l mai încântau nici drumurile cu mașina la Herndon, când mergea la întâlnirile cu directorii băncilor, spre a lua apoi prânzul la Sugar Bowl Cafe.

— Ce-ai zice să te învăț șah, Grăsanule? îl întrebase Phil odată, imaginându-și deja serile în fața șemineului.

Porecla îl scotea din fire pe George.

— Nu, nu cred, Phil.

— De ce nu, Grăsanule? Crezi c-ar fi un pic cam greu pentru tine?

— Niciodată n-am fost genul care să se omoare după jocuri.

— Jucai cribbage cândva. Și pinacle uneori.

— Așa e, jucam, nu?

Și apoi George puneă mâna pe *Saturday Evening Post* și se pierdea în vreo fantezie de duzină.

Phil știa să fluiera și fluiera binișor, la fel de melodios ca un flaut – începea să fluiera vreo melodie sprintară și intra

în dormitor, scoțându-și banjoul ca să cânte *Red Wing* sau *Hot Time in the Old Town*. Învățase să cânte de unul singur și era o plăcere să-i vezi degetele săltând pe strune. Cândva n-ar fi fost ceva neobișnuit, când se apuca să cânte, să intre și George încet în cameră și să se întindă în celălalt pat ca să-l asculte. Dar n-o mai făcea în ultimul timp.

Mai nou, după o melodie, două, Phil se ridica de pe marginea patului, unde stătea cât cânta, se îndrepta de spate, lăsa banjoul deoparte și o lua pe potecă, prin raigrasul foșnitor, spre baraca ajutoarelor de la fermă.

— Ei bine, băieți, le spunea, clipind, orbit de lumina lămpii cu gaz.

Întotdeauna câte unul dintre ei se ridica și-i oferea scaunul, vreunul rămas din casa mare.

— Hei – nu te deranja, spunea Phil de fiecare dată, dar tot de fiecare dată se deranja câte unul – și degeaba, pentru că Phil nu accepta locul, nici vreun dar de la oricine ar fi fost.

Vizitele lui întrerupeau cine știe ce discuție despre curve, politică, cai sau amor și se lăsa o tăcere care dura până când trosnetul unui vreasc în sobă scotea în evidență tăcerea și vreunul din ei, speriat de tăcere, se simțea obligat să spună ceva.

— Ce părere ai de tipul ăsta, Coolidge<sup>1</sup>? îl întreba câte unul, de pildă, pentru că *Transcript*-ul ajungea până la urmă și în baracă, unde era folosit la aprinderea focului și, doar întâmplător, era și citit uneori.

Și apoi Phil se încrunta și își răsucea cu o mână o țigară ca la carte. Știa să se folosească de o tăcere prelungită.

---

<sup>1</sup> Calvin Coolidge, președinte al Statelor Unite ale Americii între 1923 și 1929 (n. tr.).

— Păi, un lucru apreciez la el, spunea, aprinzându-și țigara. Măcar îl duce capul să-și țină gura.

Și Phil începea să rădă și se pornea o conversație poticnită, legată de Coolidge, eventual. Și poate că unul dintre cei mai tineri, sperând să-l măgulească, îi cerea sfatul în alegerea unei șei. Ce recomanda Phil, modelul cu inelele fixate la jumătate sau la trei sferturi? Șeile de la Visalia chiar erau așa grozave cum spunea lumea?

Într-un final, Phil devenea un pic melancolic.

— Păi, mă gândesc că vreți să vă băgați în culcuș, băieți.

— Vai, nici gând, Phil.

Și mai stăteau la povești, poate despre ce aveau de făcut a doua zi, revizia secerătoarelor, dacă era primăvară, sau locul pe unde mișunau niște cai sălbatici, sau Phil le povestea vreo anecdotă despre Bronco Henry, un călăreț și cowboy de prima mână care îl învățase să facă împletituri din piele neargăsită. De curând, după ce terminase povestea, Phil se uitase deodată pe geam, pe deasupra raigrasului foșnitor, spre geamul luminat al dormitorului din casa mare. Sub ochii lui, lumina se stinsese brusc. George se culcase, fără să-l mai aștepte!

— Păi, băieți, le spusese, cu un zâmbet abătut, e vremea să mă bag în culcuș.

Odată plecat, unul dintre tinerii nou-veniți și slobozi la gură rupsese tăcerea.

— Știți ce – e cam însingurat amărâtul, nu-i așa? Adică, legat de ce vorbeam până să vină el, credeți că a avut vreodată pe cineva care *să-l iubească*? Sau el o fi iubit vreodată pe cineva?

Veteranul grupului se uitase lung la tinerel. Ce zisese ju-nele era un lucru nelalocul lui, ba chiar ceva urât. Ce-avea

dragostea de-a face cu Phil? Se aplecase și mângâiasse pe creștet o cățelușă maro care dormea pe lângă el.

— N-aș vrea să zic nimic despre el și dragoste. Și, în locul tău, nu i-aș zice „amărât”. Nu e respectuos.

— La naiba, spusese tânărul, roșind.

— Trebuie să înveți să te porți respectuos. Ai multe de învățat despre dragoste.

Toamna, frații împreună cu ajutoarele de la fermă mânau o mie de capete de bovine pe o distanță de patruzeci de kilometri, până la oborul din Beech, un cătun minuscul. Cu excepția cazurilor când era o vreme infectă, ca atunci când venea ploaia dinspre nord, vreo lapoviță care-ți șfichiuia fața sau ger mai să-ți înghețe sângele în vine, activitatea avea ceva de plimbare de voie sau de picnic – tinerilor le stătea gândul la prânzul pregătit de doamna Lewis, bucătăreasa, pe care îl lua la amiază, când umbra se ascundea pe sub peliniță, la cârciuma aflată peste drum de obor și la camerele de la etaj, unde-și făceau veacul curvele.

Când soarele răsărea, scăldat în lumină roșie, și se risipea bruma de pe iarba mărunță și uscată, cireada se înșira deja cale de aproape un kilometru – prinși de vraja întunericului și de acea dimensiune sacră a zorilor care te îndeamnă să te cufunzi în tine, frații și ajutoarele de la fermă amuțeau, ascultând bocănitul vitelor și pârâitul peliniței strivite sub copitele despicate, scârțâitul pielii de la șa și clinchetul zăbalelor nemțești de argint. Soarele care răsărea deasupra dealurilor le dezvăluia o lume atât de necuprinsă și de potrivnică speranței individuale, încât cei mai tineri se agățau de amintirea casei părintești, de momente petrecute în jurul sobei, de vocea mamei, de vestiarul de la școală și de strigătele copiilor

ieșiți în pauză. Ridicând bărbia, își aținteau privirea asupra unei cabane de lemn părăsite, expuse intemperiilor; unde, vara, se refugiau caii fără stăpân în căutare de umbră, unde, cu ani în urmă, un bărbat asemenea lor dăduse greș; unde drumul trecea prin dreptul unui gard de sârmă ghimpată, lângă care un panou ruginit, ciuruit de gloanțe, îi îndemna să mestece o marcă de tutun care nu mai exista; în față călărea, aplecat peste oblânc, decanul de vârstă din baracă, încărunțit, cu chipul plin de riduri, cineva care trebuie să fi visat cândva, ca și ei, la o căsuță, câteva hectare de pământ, o gospodărie, câteva vite, o pajiște, o femeie cu care să se însoare, cine știe, poate chiar și un copil.

Apoi soarele se ridica mai sus dintre dealuri și căldura de-abia înfiripată le hrănea speranțele și apoi începeau să vorbească, să râdă și să glumească – planurile lor aveau să se împlinească; odată ce ajungeau la vârsta omului care mergea încovoiat în șa, vor avea casa lor. O să aibă bani, o să-și facă planuri. Între timp, caii lor stăteau cu botul spre obor, spre cârciumă și spre femeile de la etaj.

Frații rămăseseră și ei tăcuți până să se lumineze, deslușindu-se doar după siluetă, unul slab, celălalt îndesat – după siluetă și scârțâitul deja familiar al șei celuilalt. Și, își spusese Phil relaxat, mereu erau tăcuți în diminețile când mânau vitele la obor, iar tăcerea de-acum îi arăta că lucrurile nu se schimbaseră, nu chiar atât de mult. Da, ura nespus poștalionul, automobilul Stears-Knight verde-închis care își croia acum drum prin cireadă huruind – cu viteză prea mare, după părerea lui Phil. La un moment dat, șoferul îndrăznise să claxoneze și zgomotul speriasse în așa hal vitele, încât Phil venise ținută spre mașină și, privindu-l de sus, călare pe roibul

lui, îi zisese vreo două șoferului. Să fi văzut cât de mici se făcuseră pasagerii de pe bancheta din spate!

— Îmbuibății naibii, mârâise el. George, l-ai auzit pe nemernic cum a claxonat? Doamne sfinte, îi doare în cot că ne fugăresc vitele până nu mai au carne pe ele. Mi-ar plăcea să văd toate drăcoveniile astea aruncate în aer.

Însă George, loial Reo-ului (ca tuturor bunurilor lui personale), se uitase mai în față, peste spinările vitelor.

— Ei, drace. Drace, Phil, omul trebuie să evolueze odată cu vremurile.

— Vremurile! repetase Phil, scuipând.

Cu zece ani în urmă, circula un poștalion cum se cade, cu un om în carne și oase pe capră, trăgând de frâiele unui atelaj cu patru cai zdraveni.

— Cum îl chema pe vizitiul ăla, Grăsanule?

Rareori uita un nume, dar asta îi oferea un prilej să inițieze o conversație acum că se luminase de ziuă.

— Harmon.

— Doamne sfinte, așa e.

Asta îi dusesese cu gândul la vremuri apuse, la copilăria lor, la vremurile când puteau să depene amintiri despre Bronco Henry, la vremurile când mai mișunau ultimii indieni împuțiți, înainte ca autoritățile să se mobilizeze și să-i bage în rezervație. Phil își amintea și acum caii bătrâni care-i purtasera pe indieni în spinările lor încovoiate și șaretele vechi și șubrede în care se înghesuiseră bătrânii indieni. Timp de o săptămână întregă indienii trecuseră poticnit, rânduri-rânduri, prin dreptul fermei, în drum spre rezervația din sudul statului Idaho, ridicând praful și făcând câinii să latre. Doar șeful de trib, moșneagul ăla alunecos, nu era cu ei. Murise.

Phil își făcuse un obicei din a-i aminti lui George de câte ori, în timp ce mânau vitele spre obor, dăduse cu ochii de vârfuri de săgeți indiene, pe care le adunase și le adăugase la colecția lui impresionantă. Nu-și mai amintea dacă George găsisse vreodată vreun vârf de săgeată. Phil zâmbise pentru sine. Cum ar fi putut? Pentru că George se uita mereu drept înainte, ca și acum, peste spinările pline de praf ale vitelor.

Acum, cu ce să înceapă mai exact conversația azi, se întrebase Phil. Ziua asta era o zi așa specială. Să înceapă cu Bronco Henry? Sau cu un incident petrecut anul trecut – mașina care încercase să-și croiască drum prin șuvoiul de vite și se răsturnase într-un șanț? Doi bărbați și o femeie, toți purtând pantaloni sub genunchi, o ciudățenie cum n-ai mai văzut, și rămăseseră cu gura căscată când mașina aproape că se răsturnase într-o rână, în vreme ce ei priveau încremeniți. Phil se bucurase că George era înaintea cirezii, pentru că altfel ar fi agățat mașina cu lațul și i-ar fi tras de-acolo, iar ei nu s-ar fi învățat minte.

Sau să înceapă dimineața cu cel mai important lucru, faptul că azi se împlineau douăzeci și cinci de ani (!) de când începuseră să mâne vitele împreună? Douăzeci și cinci de ani? Cât de mândri se simțiseră atunci și cât de maturi! Pentru Phil era o treabă faptul că făcuseră primul drum dus-întors cu vitele în anul de grație 1900. Doamne sfinte! Doamne sfinte! Bronco Henry nu era mai mare decât erau el și George acum – nu era cu mult mai mare, dacă era s-o spună pe-a dreapta, decât tinereii care-i însoțeau azi, în Țoalele lor de fițe. Nu mai știau cine dracului sunt – ajutoare la fermă sau actori de film. Phil nu văzuse în viața lui un film și se jura că nici n-o să vadă, dar tinereiiăștia aveau reviste despre

filme în baracă și un individ pe nume W.S. Hart<sup>1</sup> părea să fie un soi de zeu pentru ei. Ia te uită cum își îndoiau pălăriile acum, cum își legau bandane de mătase la gât, ce apărătoare de piele fistichii purtau! Auzise că unul dintre ei comandase cizme cu incrustații rafinate – își dăduse plata pe o lună pe niște drăcii de încălțat. Și apoi se întrebau cum de ajungeau la azil! Păi, își zisese Phil, uite așa. Cu cât mai ignoranți erau unii oameni, cu-atât mai mult simțeau nevoia să se împopoțoneze.

George se trăsesse spre dreapta, oarecum, și acum Phil o tăie în diagonală printre vitele care înaintau greoi, mormăind liniștitor ca să nu le agite.

— Ei bine, Georgie, băiatule, îi spusese rânjind, azi e ziua.

Deși erau frați, aveau un stil de călărit diferit, aveau posturi atât de diferite în șa, unul atârând relaxat, fără să strângă prea tare frâiele în mâinile goale; celălalt drept, țeapăn în șa, cu burta trasă, uitându-se drept în față.

— Ziua? întrebese George, întorcând capul. Care zi, Phil?

— Care zi? Care zi, Grăsanule? Azi se împlinesc douăzeci și cinci de ani. Din 1900. Unu nouă zero zero. Mai ții minte?

— De fapt, am uitat.

Zău așa, cum ar fi putut să uite, se întrebese Phil. La ce s-o fi gândit tot anul?

— Douăzeci și cinci de ani. E ca un fel de nuntă de argint sau așa ceva, n'asa?

Când avea chef de glume sau era agitat, Phil făcea greșeli gramaticale spre a-și sublinia spusele.

— E mult de-atunci, remarcase George.

— Mă rog, nu chiar *asa* de mult.

---

<sup>1</sup> Actor și regizor, vedetă a filmului mut, specializat în westernuri (n. tr.).

Nu adusesese vorba de asta ca să scoată în evidență cât trecuse de când erau copii. În ceea ce-l privea, Phil nu simțea c-ar avea mai mult de doisprezece ani, iar pe George nu-l vedea mai mare de zece ani – doar că era cu mult mai deștept, la naiba.

— Dar îți spun un lucru, George, ne-am distrat de minune.

— Se poate spune că da, mă gândesc.

George băgase mâna în buzunarul de la cămașă, scoțând săculețul de tutun Bull Durham; răsucise amândouă frâiele în jurul oblâncului, își scosese mânușile și-și răsucise o țigară – una îndesată, în formă de horn.

Phil se uitase la țigară și pufnise. Nici de-al naibii n-avea de gând să susțină de unul singur conversația legată de aniversare. Ce îl rodea pe George? Îl durea burta? O să fie o plăcere să meargă cu cortul cu el, toamna asta! Se purtase ciudat toată vara.

— Știi ce e, Grăsanule, comentase el, n-ai învățat nici până acum să răsucești o țigară cu o singură mână.

Și, acestea fiind zise, Phil o pornise abrupt prin cireadă ca să stea de vorbă cu tinereii de la fermă, mișcând din buze în timp ce se pregătea să le spună cum reușise Bronco Henry, cu febră cu tot, să ofere o demonstrație de călărie pe cinste, o frumusețe – la patruzeci și opt de ani. La naiba – uneori tânjea să spună toată povestea. Ăsta era unul din motivele pentru care nu-i plăcea băutura, se temea de asta, se temea de ce i-ar putea scăpa.

Acum o pășăruică gri țâșni din desiş. Roibul lui Phil se sperie și se poticni. Phil simți o furie subită și o neliniște care îl izbi ca greața.

— Dobitocul naibii! strigase, smucind capul calului și împungându-l bine cu pintenii.

Douăzeci și cinci de ani de când călărise alături de Bronco Henry.

Acum soarele era sus pe cer, umbrele se micșoraseră, orele care li se întindeau dinainte erau lungi și dogoritoare. Da, și anii erau lungi, își zisese Phil, și aruncau umbre lungi.

Dacă vântul bătea din direcția care trebuie și aveai miros fin, simțai duhoarea oborului din Beech cu mult înainte să-ți apară dinainte – se întindea lângă râu, care era aproape secăt în perioada asta a anului, retras de la mal, și atât de liniștit, încât oglindea cerul pustiu și boltit, uneori și coțofenele care treceau în zbor pe deasupra, în căutare de stârvuri, de popândăi și iepuri care muriseră de tularemie sau vreun vițel umflat care murise de boala numită în popor „bubă-neagră”. Da, dacă vântul bătea din direcția care trebuie și aveai un miros fin, te izbeau miasma apei și duhoarea de sulf și alcaliu a pârâului leneș care venea în întâmpinarea râului în dreptul oborului și îi mânjea apele.

Dacă soarele bătea din unghiul potrivit și aveai privirea ageră, uneori așezarea îți apărea mai întâi ca un miraj plutind în zare, oborul, vagoanele pentru vite trase în dreptul toboganelor, cele două cârciumi cu fațade false și camere de închiriat la etaj, școala dărăpănată, văruită, cu un turn scund – iar de jur-împrejur tufe de peliniță și un teren viran unde băieții băteau mingea și fetele săreau coarda. Peste drum de acel teren viran se afla o clădire căreia i se spunea „Hanul” și în spatele acesteia se înălța un deal golaș pe ale cărui pante pășteau cai sălbatici costelivi, cu cozile și coamele încurcate, fluturând mereu în bătaia vântului. Vântul ăla sufla vara și iarna, vuietul reverbera de-a lungul pantei până în cimitirul de la poalele dealului, înconjurat de sârmă ghimpată ruginită și stâlpi putrezi, ca să nu intre

animalele sălbatice, gata să calce mormintele în picioare și să răstoarne borcanele de dulceață în care oamenii puneau flori – trei-frați-pătați vara, ghimbir roșu spre toamnă, dar doar cei care muriseră recent puteau conta pe flori proaspete. Florile se ofileau pe dată în bătaia soarelui, iar mesajul lor era efemer și tijele le putrezeau rapid în borcane.

Cineva avusese ideea inspirată de a decora un mormânt proaspăt cu flori de hârtie și de-a pune un borcan răsturnat deasupra, ca să le apere de ploaie.

Întotdeauna inimile o luau la goană în Beech când se răspândeă vestea că cineva văzuse nori de praf dinspre șes, semn că un grup de muncitori de la fermă, gata să arunce cu banii, mânau o cireadă de vite spre oraș – în cele două cârciumi, barmanii verificau câtă poșircă mai era în sticlele din spatele barului și scoteau whisky-ul veritabil, primit din Canada, pentru cei cu dare de mână – proprietarii de ferme cărora le plăceau gesturile extravagante.

— Te avertizez, îi spunea un barman unui comis-voiajor care sosise în noaptea trecută cu trenul dinspre Salt Lake City. Stai departe de șosea și să nu te duci să caști gura când intră cu vitele în oraș, nu cumva să le sperii și să nu le poată băga în țărcuri. Acum câțiva ani au tras câteva gloanțe pe deasupra scăfârliei unuia care căsca gura și speria vitele. Doamne, să-l fi văzut cum a tulit-o să se pună la adăpost, îi țâțâia fundul!

— Ai zice că suntem în Vestul Sălbatic, comentase individul sarcastic.

Venise cu gândul să vândă instalații de iluminat pentru cârciumi, școală și hotelul numit „Hanul”, dar nu găsisese mușterii.

— Păi, *suntem* în Vestul Sălbatic, îi spusese barmanul. Din câte știu, singurul loc cu lumină electrică din vale e ferma Burbank. Noi, ceilalți, folosim lămpi cu gaz.

— Ferma Burbank, repetase comis-voiajorul, uitându-se la calendarul cu fete îmbrăcate sumar. Fetei din poză i se vedea jartiera.

— Ei vin cu vitele în după-amiaza asta. Opt mii de capete. Vreo opt-zece ajutoare de la fermă. Și frații. Ascultă la mine, rămâi la adăpost și nu provoca vreo busculadă. Ce să fie, Dolly? o întrebase pe o blondă. Vai de mine, dar ce bine miroși.

— Mulțam. E apă de Florida<sup>1</sup>, iar de băut vreau un gin, după cum știi prea bine.

— Gașca de la ferma Burbank e în drum spre oraș.

— I-am văzut de la etaj, încuviințase Dolly. Și mă gândesc cu groază.

— Păi, ai o prietenă care să te ajute acum.

— Mă ajută din părți. E bolnavă.

— Hopa. Are ce-o fi avut și Alma, pesemne?

— Tuberculoză? Ah, nu. I-au venit musafirii.

Inimile începuseră să bată mai repede și în singura sală de mese din oraș, de la hotelul micuț numit „Hanul”. Sala de mese era pregătită, ca și paturile de la etaj. O pagină nouă-nouță aștepta în registrul de oaspeți, iar alături se afla un creion proaspăt ascuțit, care mirosea a lemn de cedru.

---

<sup>1</sup> Varietate americană de apă de colonie (n. tr.).